

پروپوزال نویسی در
مطالعات کیفی و ترکیبی

مؤلفان

فرزاد حکیم زاده

جمال عبدالملکی

جامعه‌شناسان

سرشناسه: حکیم‌زاده، فرزاد
عنوان و نام‌پدیدآور: پروپوزال‌نویسی در مطالعات کیفی و ترکیبی
تألیف: فرزاد حکیم‌زاده، جمال عبدالملکی

مشخصات نشر: جامعه‌شناسان، ۱۳۹۰

مشخصات ظاهری: ۱۸۴ص

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۹۹۹-۹۱-۴

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
یادداشت: طرح پیشنهادی در تحقیق
موضوع: تحقیق، روش‌شناسی

شناسه افزوده: عبدالملکی، جمال

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۰ ح ۸ ط ۵۵/۵۵ Q۱۸۰

رده‌بندی دیویی: ۰۰۶۴۲

شماره کتابشناسی ملی: ۲۴۱۹۱۱۵

پروپوزال‌نویسی در مطالعات کیفی، ترکیبی
تألیف: فرزاد حکیم‌زاده، جمال عبدالملکی

چاپ اول: بهمن‌ماه ۱۳۹۰/تهران/تعداد ۱۰۰۰ نسخه
قیمت: ۶۰۰۰ تومان/لینوگرافی: رویداد چاپ: نماد
همه حقوق چاپ نشر برای ناشر محفوظ است.

فروشگاه و نمایشگاه مرکزی:

تهران، خیابان انقلاب، روبروی درب اصلی

دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، همکف، پلاک ۳۳۳

فروشگاه جامعه‌شناسان

تلفن: ۶۶۰۰۵۱

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸
است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مولف (ناشر) نشر یا
پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

WWW.JAMEESHENASAN.COM
Email: Sociologists15@gmail.com

«گنجشک کنج آشیانه اش نشسته بود.

خدا گفت: چیزی بگو!

گنجشک گفت: خسته ام.

خدا گفت: از چه؟

گنجشک گفت: تنهایی، بی همدمی. کسی که به خاطرش پیری، بخوانی و او را با خود داشته باشی.

خدا گفت: مگر مرا نداری؟

گنجشک گفت: گاهی چنان دور می شوی که بال های کوچکم به تو نمی رسند.

خدا گفت: آیا هرگز به ملکوت نیامدی؟

گنجشک سکوت کرد. بغض به دیواره های نازک گلویش فشار آورده بود.

خدا گفت: آیا همیشه در قلبت نبوده ام؟! چنان از غیر پرش کردی که جایی برایم نمانده.

چنان کوچک که دیگر توان پذیرش را نداری. هرگز تنهایت گذاشتم!

گنجشک سر به زیر انداخت. دانه های اشک، چشم های کوچکش را پر کرده بود.

خدا گفت: اما در ملکوت من همیشه جایی برای تو هست، بیا!

گنجشک سر بلند کرد. دشت های آن سو تا بی نهایت سبز بود.

گنجشک به سمت بی نهایت پر گشود»

پیشگفتار:

یادگیری مهارت‌های پژوهشی در دنیای آکادمیک امروز به منزله توانایی کاربرد تئوریها و نظریات علمی در عمل است. ضرورت یادگیری این مهارت‌ها در فارغ التحصیان تحصیلات تکمیلی کاملاً مشهود است. مسائل و مشکلات دانشجویان و پژوهشگران در باب تدوین صحیح و درست پروپوزال پژوهشی، مشکلات فواکیران در یادگیری مباحث علمی شیوه نگارش طرح پژوهشی و نبود منبع جامع و کامل در باب ساختار طرح پژوهشی، عوامل اصلی در تالیف کتاب حاضر هستند. کتاب حاضر در قالب ده فصل تدوین شده است. ساختار کتاب بر مبنای تکنیک یادگیری نقشه مفهومی و ساختار یابی موضوعات در قالب روابط بین کل و اجزا در یک ساختار منظم و منطقی طراحی و سعی شده است محتوا به ساده ترین صورت و در قالب جملات ساده و روشن ارائه شود.

کتاب حاضر همانند هر اثر علمی خالی از اشکال نیست، لذا از تمامی دوستان و عزیزان خواهشمندیم نظرات خود را به آدرس‌های farzadhakimzadeh@ut.ac.ir و j_abdolmaleki@sbu.ac.ir ارسال نمایند و ما را در ارائه محتوایی بهتر یاری دهند. همچنین از مسوول محترم انتشارات جامعه شناسان جناب آقای دکتر اسلامی بخاطر حمایت‌های بی دریغ جهت چاپ کتاب حاضر تشکر می‌گردد.

فرزاد حکیم زاده
جمال عبدالملکی
تابستان ۱۳۸۹

فهرست مطالب

فصل اول

۱۸	مقدمه
۱۸	پارادایم
۱۸	انواع سوالات در پارادایم
۲۰	پژوهش، طرح پژوهش و گزارش پژوهش
۲۳	روش پژوهش
۲۴	دسته بندی براساس اهداف پژوهش
۲۵	دسته بندی براساس نحوه گردآوری داده ها
۲۵	پژوهش توصیفی
۲۶	پژوهش آزمایشی
۲۶	دسته بندی بر اساس مبنای پژوهش
۲۶	پژوهش کمی
۲۷	پژوهش کیفی
۲۸	پژوهش ترکیبی
۲۹	نمودار ۱-۳- انواع روش های پژوهش

فصل دوم

۳۲	مقدمه
۳۳	عناصر طرح پیشنهادی پژوهش (گزاره ها)
۳۳	موضوع پژوهش، منابع انتخاب و ویژگی های موضوع
۳۴	عنوان پژوهش
۳۶	مقدمه
۳۶	بیان مسأله
۳۸	اهمیت و ضرورت مسأله
۴۰	اهداف
۴۰	هدف کلی
۴۱	اهداف جزئی
۴۱	انواع اهداف جزئی
۴۱	اهداف جزئی توصیفی
۴۲	اهداف استنباطی
۴۲	سوالات پژوهش
۴۳	انواع سوال
۴۴	نمونه سوالات توصیفی در پژوهش کیفی
۴۴	نمونه سوالات استنباطی در پژوهش کیفی
۴۴	نمونه سوالات توصیفی
۴۵	سوالات استنباطی

۴۵	انواع متغیرها در پژوهش کیفی
۴۶	انواع متغیرها در پژوهش کمی
۴۶	انواع متغیر بر اساس نقش در پژوهش
۴۶	متغیر مستقل
۴۷	متغیر وابسته
۴۷	متغیرهای مزاحم و اطلاعاتی
۴۷	متغیرهای فعالی و خصیصه‌ای (هویتی)
۴۷	متغیرهای تعدیل کننده
۴۸	متغیر کنترل
۴۸	متغیرهای مداخله‌گر
۴۸	انواع متغیرها در آمار
۴۸	متغیر کمی و کیفی
۴۹	متغیرهای گسسته و پیوسته
۴۹	متغیرهای دو ارزشی و چند ارزشی
۴۹	داده‌های پارامتری
۵۰	داده‌های غیر پارامتری
۵۰	سطوح اندازه گیری و انواع مقیاس‌ها در سنجش و اندازه گیری
۵۱	مقیاس اسمی
۵۱	مقیاس رتبه‌ای (ترتیبی)
۵۲	مقیاس فاصله‌ای
۵۳	مقیاس نسبی
۵۳	تعاریف متغیرها
۵۴	تعریف مفهومی
۵۴	تعریف عملیاتی
۵۶	نکته مهم

فصل سوم

۵۸	مقدمه
۵۸	چارچوب نظری و تجربی پژوهش
۵۹	ارکان اساسی در مبانی نظری و تجربی پژوهش
۶۰	مبانی نظری
۶۱	مبانی تجربی
۶۳	اهداف مطالعه منابع مربوط به موضوع
۶۳	تعیین دقیق متغیرهای اساسی
۶۳	تشخیص آن چه انجام شده و آن چه باید انجام شود
۶۳	تعیین کردن معانی و روابط میان متغیرها
۶۴	مقایسه نتایج تحقیقات انجام شده با فرضیه‌های تحقیق

۶۴	منابع اطلاعاتی برای بررسی پیشینه تحقیق
۶۵	منابع دست اول
۶۵	منابع دست دوم
۶۵	منابع مربوط به پیشینه تحقیق
۶۶	فرآیند بررسی پیشینه تحقیق
۶۷	تنظیم گزارش پیشینه تحقیق
۶۹	اشکالات معمول در مطالعه منابع مربوط به موضوع تحقیق
۷۱	ترکیب نمودن یافته های پژوهش
۷۱	۱- ترکیب نمودن یافته ها در پژوهش کیفی
۷۲	۲- ترکیب نمودن یافته ها در پژوهش ترکیبی

فصل چهارم

۷۴	مقدمه
۷۴	روش پژوهش
۷۵	انواع پژوهش های کیفی
۷۵	نظریه زمینه ای
۷۶	مطالعه موردی
۷۶	تحلیل محتوا
۷۷	پژوهش قوم شناسی
۷۷	روش شناسی قومی
۷۸	پژوهش تاریخی
۷۸	پدیدار شناسی
۷۹	پدیدار نگاری
۷۹	تاریخچه زندگی
۷۹	مطالعات فرهنگی
۸۰	هرمنوتیک
۸۱	نشانه شناسی
۸۱	ساختار گرایی
۸۲	تحلیل مکالمه
۸۲	تحلیل گفتمان
۸۲	تحلیل داستان
۸۳	روش های پژوهش ترکیبی
۸۳	انواع روشهای ترکیبی از دید کراسول و پلانو- کلارک (۲۰۰۷)
۸۳	۱- طرح های زاویه بندی
۸۳	□ طرح همگرا
۸۴	□ طرح تبدیل داده ها
۸۴	□ طرح معتبر سازی داده های کمی

۸۵	طرح چند سطحی.....
۸۵	۲- طرح های آشیانه ای.....
۸۶	طرح آزمایشی آشیانه ای.....
۸۶	طرح همبستگی آشیانه ای.....
۸۷	۳- طرح های تبیینی.....
۸۷	طرح تبیینی پس آیند.....
۸۸	طرح انتخاب مشارکت کننده.....
۸۸	۴- طرح های اکتشافی.....
۸۹	طرح توسعه ابزار.....
۹۰	طرح توسعه تاکسونومی.....
	فصل پنجم
۹۲	مقدمه.....
۹۲	جامعه.....
۹۲	نمونه.....
۹۳	انواع روش های نمونه گیری.....
۹۴	روش های نمونه گیری در پژوهش کیفی.....
۹۵	نمونه گیری موارد استثنایی یا کرانه ای.....
۹۵	۱- نمونه گیری موارد مطلوب.....
۹۵	۲- نمونه گیری موارد عادی.....
۹۵	۳- نمونه گیری تغییرات بیشینه.....
۹۶	۴- نمونه گیری هدفمند طبقه ای.....
۹۶	۵- نمونه گیری متجانس.....
۹۶	۶- نمونه گیری موارد بحرانی.....
۹۶	۷- نمونه گیری زنجیره ای.....
۹۷	۹- نمونه گیری نظریه مدار یا سازه عملیاتی.....
۹۷	۱۰- نمونه گیری موارد رد یا تأیید.....
۹۸	۱۱- نمونه گیری تصادفی هدفمند.....
۹۸	۱۲- نمونه گیری موارد مهم سیاسی.....
۹۸	۱۳- نمونه گیری سهل الوصول.....
۹۸	۱۴- نمونه گیری بنا به فرصت پیش آمده.....
۹۸	روش های نمونه گیری در پژوهش ترکیبی.....
۹۹	انواع روش های نمونه گیری در پژوهش ترکیبی.....
۹۹	۱- نمونه گیری با روش های ترکیبی بنیادی.....
۱۰۰	طرح نمونه گیری هدفمند طبقه ای.....
۱۰۰	طرح نمونه گیری تصادفی هدفمند.....
۱۰۰	۲- نمونه گیری روش های ترکیبی موازی.....

۳-	نمونه گیری روش های ترکیبی متوالی	۱۰۰
۴-	نمونه گیری روش های ترکیبی چندسطحی	۱۰۱
۵-	ترکیب تکنیک های نمونه گیری روش های ترکیبی	۱۰۱
	اصول اساسی در شیوه نمونه گیری ترکیبی	۱۰۱

فصل ششم

	مقدمه	۱۰۴
	مشاهده	۱۰۴
	مراحل مشاهده در پژوهش	۱۰۴
	انواع متغیر مشاهده ای در پژوهش کمی	۱۰۵
	روشهای ثبت مشاهدات در پژوهش کمی	۱۰۵
	شیوه های تعیین پایایی مشاهده گران در پژوهش کمی	۱۰۶
	مشاهده در پژوهش کیفی	۱۰۷
۱-	مشاهده با مشارکت مستقیم و فعالانه محقق در جامعه مورد مطالعه	۱۰۷
۲-	مشاهده مشارکتی	۱۰۸
۳-	مشاهده بدون مشارکت محقق	۱۰۸
	اصول ثبت و ضبط مشاهده در پژوهش کیفی	۱۰۹
	مصاحبه	۱۱۱
	شرایط لازم برای مصاحبه	۱۱۱
	مراحل انجام مصاحبه	۱۱۱
	انواع پرسش در مصاحبه	۱۱۲
	انواع مصاحبه در پژوهش های کیفی	۱۱۳
۱-	مصاحبه ی کامپیوتری	۱۱۳
۲-	مصاحبه گروه های مرکزی	۱۱۴
۳-	مصاحبه مفهومی	۱۱۴
۵-	مصاحبه گفتمانی	۱۱۵
۶-	مصاحبه های داستان زندگی	۱۱۵
	سنجه های غیر مزاحم یا غیرواکنشی	۱۱۵
۱-	اسناد	۱۱۵
۲-	زمینه ها	۱۱۶
۳-	فیلم و عکس	۱۱۷
	ابزار های گردآوری داده ها در پژوهش های کمی و کیفی	۱۱۸
	ابزارهای گردآوری داده ها در پژوهش ترکیبی	۱۱۸

فصل هفتم

	مقدمه	۱۲۲
	پایایی	۱۲۲
	الف) اجرای دوباره آزمون یا روش بازآزمایی	۱۲۳

۱۲۴	 (ب) روش موازی یا استفاده از آزمون‌های همتا
۱۲۴	 (ج) روش تنصیف (دو نیمه کردن)
۱۲۵	 (د) روش کودر - ریچاردسون
۱۲۶	 (هـ) روش آلفای کرونباخ
۱۲۶	 عوامل موثر بر ضریب قابلیت اعتماد
۱۲۷	 روایی
۱۲۸	 الف) روایی محتوا
۱۲۸	 ب) روایی ملاکی
۱۲۸	 ۱- روایی پیش بین
۱۲۸	 ۲- روایی همزمان
۱۲۹	 ۱- روایی پیش بین
۱۲۹	 ۲- روایی همزمان
۱۲۹	 ج) روایی سازه
۱۳۰	 ۱- تفاوت‌های گروهی
۱۳۰	 ۲- تغییرات
۱۳۱	 ۳- روایی همگرا و واگرا (تشخیصی)
۱۳۱	 ۴- تحلیل عاملی
۱۳۲	 انواع تحلیل عاملی
۱۳۲	 ۱- تحلیل عاملی اکتشافی (FA)
۱۳۲	 ۲- تحلیل عاملی تأییدی (CFA)
۱۳۲	 تحلیل عاملی تأییدی
۱۳۲	 تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول
۱۳۳	 تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم
	فصل هشتم
۱۳۶	 مقدمه
۱۳۶	 تحلیل داده‌ها در پژوهش کیفی
۱۳۸	 تحلیل مقایسه‌ای ثابت
۱۳۸	 برآورد پیاپی
۱۳۸	 تحلیل قلمرو
۱۳۸	 تحلیل ساخت - رویداد
۱۳۸	 ماتریس ها
۱۳۸	 طراحی ایده ها
۱۳۹	 یادداشت برداری
۱۳۹	 نمایش داده ها
۱۳۹	 شناسایی کدها
۱۳۹	 تقلیل اطلاعات

۱۳۹.....	ارتباط دادن مقوله ها.....
۱۳۹.....	بازطراحی مطالعه.....
۱۳۹.....	مراحل تحلیل داده های کیفی از دید شانک (۲۰۰۶، ص ۱۴۶).....
۱۴۰.....	تحلیل داده ها در پژوهش ترکیبی.....
۱۴۱.....	۱- تحلیل داده های ترکیبی موازی.....
۱۴۱.....	۲- تحلیل تبدیلی داده های ترکیبی.....
۱۴۱.....	۳- تحلیل داده های ترکیبی متوالی.....
۱۴۲.....	۴- تحلیل چند سطحی داده های ترکیبی.....
۱۴۲.....	۵- تحلیل کاملاً ادغام شده های ترکیبی.....
۱۴۲.....	۶- کاربرد فنون تحلیلی از یک سنت به سنت دیگر.....
۱۴۳.....	مراحل تحلیل داده های ترکیبی از دید اونگبوزی و تدلی (۲۰۰۳) و گرین (۲۰۰۷).....

فصل نهم

۱۴۶.....	مقدمه.....
۱۴۶.....	جدول زمانی پژوهش.....
۱۴۷.....	هزینه های پژوهش.....
۱۴۸.....	☐ هزینه های وسایل، مواد و خدمات.....
۱۴۸.....	☐ هزینه نیروی انسانی.....
۱۴۹.....	☐ هزینه مسافرت.....
۱۴۹.....	☐ هزینه های دیگر.....
۱۴۹.....	☐ جمع کل هزینه ها.....

فصل دهم

۱۵۲.....	مقدمه.....
۱۵۲.....	یک نویسنده.....
۱۵۲.....	دو نویسنده.....
۱۵۳.....	بیش از سه نویسنده.....
۱۵۴.....	سازمان به عنوان نویسنده.....
۱۵۵.....	کتابهای چند جلدی منتشر شده در طول چند سال.....
۱۵۵.....	انتشار مشترک.....
۱۵۶.....	پایان نامه ها و رساله ها.....
۱۵۶.....	سخنرانیها، مقاله های ارائه شده در همایشها، و مانند آنها.....
۱۵۷.....	چکیده ها.....
۱۵۷.....	شیوه نامه «ای. پی. ای.».....

فهرست نمودارها

۲۳.....	نمودار ۱-۱- روابط زمانی بین طرح پیشنهادی پژوهش، پژوهش و گزارش پژوهش.....
۲۵.....	نمودار ۱-۲ - انواع پژوهش کمی.....
۳۲.....	نمودار ۱-۲-۱- نمای کلی فصل دوم.....

نمودار ۲-۲- عناصر طرح پیشنهادی پژوهش.....	۳۳
نمودار ۳-۲- عناصر بیان مسأله پژوهش.....	۳۷
نمودار ۴-۲- عناصر اهمیت و ضرورت پژوهش.....	۳۹
نمودار ۵-۲- انواع اهداف در پژوهش.....	۴۰
نمودار ۶-۲- انواع سوال در پژوهش.....	۴۳
نمودار ۷-۲- انواع متغیر در پژوهش کمی.....	۴۶
نمودار ۸-۲- انواع داده در پژوهش.....	۴۹
نمودار ۹-۲- انواع مقیاس در پژوهش.....	۵۰
نمودار ۱۰-۲- تعاریف متغیرها در پژوهش.....	۵۳
نمودار ۱-۳- نمای کلی فصل سوم.....	۵۸
نمودار ۲-۳- مبانی پژوهش.....	۵۹
نمودار ۴-۳- مبانی تجربی.....	۶۲
نمودار ۵-۳- اهداف مطالعه منابع مربوط به موضوع.....	۶۳
نمودار ۶-۳- انواع منابع اطلاعاتی.....	۶۴
نمودار ۱-۴- انواع پژوهش کیفی.....	۷۵
نمودار ۳-۴- طرح زاویه بندی همگرا.....	۸۳
نمودار ۴-۴- طرح زاویه بندی تبدیل داده ها.....	۸۴
نمودار ۵-۴- طرح زاویه بندی معتبر سازی داده های کمی.....	۸۴
نمودار ۶-۴- طرح زاویه بندی چند سطحی.....	۸۵
نمودار ۷-۴- طرح های آشیانه ای.....	۸۵
نمودار ۸-۴- طرح آزمایشی آشیانه ای.....	۸۶
نمودار ۹-۴- طرح همبستگی آشیانه ای.....	۸۶
نمودار ۱۰-۴- طرح های تبیینی.....	۸۷
نمودار ۱۱-۴- طرح تبیینی پسآیندی.....	۸۷
نمودار ۱۲-۴- طرح انتخاب مشارکت کننده.....	۸۸
نمودار ۱۳-۴- طرح اکتشافی.....	۸۸
نمودار ۱۴-۴- طرح اکتشافی توسعه ابزار.....	۸۹
نمودار ۱-۵- روش های نمونه گیری در پژوهشهای کیفی.....	۹۴
نمودار ۲-۵- روش های نمونه گیری ترکیبی.....	۹۹
نمودار ۱-۶- ابزار های پژوهش کیفی.....	۱۰۴
نمودار ۲-۶- انواع مشاهده در پژوهش کیفی.....	۱۰۷
نمودار ۳-۶- انواع مصاحبه در پژوهش کیفی.....	۱۱۳
نمودار ۴-۶- ابزار های پژوهش کمی و کیفی.....	۱۱۸
نمودار ۱-۶- نمای کلی فصل ششم.....	۱۲۲
نمودار ۲-۶- انواع پایایی.....	۱۲۳
نمودار ۳-۶- انواع روایی.....	۱۲۷

۱۲۸	نمودار ۴-۶- انواع روایی ملاکی
۱۳۰	نمودار ۵-۶- انواع روایی سازه
۱۳۷	نمودار ۱-۸- تکنیک های تحلیل کیفی
۱۴۰	نمودار ۲-۸- تکنیک های تحلیل ترکیبی
۱۴۶	نمودار ۱-۸- نمای کلی فصل هشتم
۱۴۸	نمودار ۲-۸- انواع هزینه های پژوهش
۱۵۲	نمودار ۱-۹- نمای کلی فصل نهم

فهرست جداول

۲۳	جدول ۱-۱- وضعیت عناصر پژوهشی در طرح پیشنهادی پژوهش، پژوهش و گزارش پژوهش
۱۱۹	جدول ۱-۶- ابزارهای گردآوری داده ها در پژوهش ترکیبی
۱۳۷	جدول ۱-۸- تکنیکهای تحلیل داده ها در پژوهش کیفی
۱۴۷	جدول ۱-۱-۸- جدول زمانی فعالیت های پژوهش
۱۵۸	جدول ۱-۹- مقایسه شیوه نامه ایران و ای.پی.ای
۱۵۸	جدول ۲-۹- مقایسه شیوه نامه ایران و ای.پی.ای